

BAKI AVRASIYA UNİVERSİTETİ

**Bakı Avrasiya Universitetinin
Elmi Şurasının iclasında qəbul edilmişdir.
Protokol: 27.12.2018 № EŞ01-11/18**

TƏSDİQ EDİRƏM:

Rektor: _____ prof. N.Z.Hüseynli

2018-ci il üçün fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya

QƏBUL İMTAHAN PROQRAMI

İxtisas: 5706.01 Azərbaycan dili

Fənn: İxtisas fənni (Müasir Azərbaycan dili)

İxtisas: Azərbaycan dili – 5706.01
Təhsilin səviyyəsi: Doktorantura
Təlim forması: Əyani və qiyabi

Tərtib edən: **Təhminə İsmayılova**
*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
Bakı Avrasiya Universitetinin "Türk və xarici
ölkə filologiyası" kafedrasının dosenti, AMEA
Dilçilik İnstitutunun "Müasir Azərbaycan
dili" şöbəsinin aparıcı elmi işçisi*

Redaktor: **ƏDALƏT TAHİRZADƏ**
*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, professor,
Bakı Avrasiya Universitetinin "Türk və xarici
ölkə filologiyası" kafedrasının professoru*

Rəyçilər: **Qara Məşədiyev**
*filologiya üzrə elmlər doktoru, professor,
AMEA Dilçilik İnstitutunun "Müasir
Azərbaycan dili" şöbəsinin baş elmi işçisi*

İsmayıl Kazımov
*filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, professor,
AMEA Dilçilik İnstitutunun "Müasir
Azərbaycan dili" şöbəsinin müdiri.*

MÜNDƏRİCAT

1	İzahat vərəqi	4
2	Qiymətləndirmə qaydaları.....	5
3	Öyrənilən mövzular.....	6
4	Qəbul imtahanının sualları.....	10
5	Ədəbiyyat siyahısı	12

İZAHAT VƏRƏQİ

“5706.01– Azərbaycan dili” üzrə proqram həmin ixtisas üzrə hazırlığın məqsəd və vəzifələrini, məzmununu və texnologiyasını müəyyənləşdirən rəsmi sənəddir. Proqramda ixtisas üzrə hazırlığın məzmununun qısa təsviri, öyrənilən mövzular, onların ardıcılığı, mövzuların mənimsənilmə səviyyəsinin yoxlanma üsulları öz əksini tapmışdır.

“5706.01 – Azərbaycan dili” ixtisası üzrə hazırlıq dilin qaydalarının, normalarının tələbləri gözlənilməklə danışıq və yazı vərdişləri aşılamaq, ixtisas dilinin fonetika, leksika və qrammatikası haqqında bilik verməkdir. Bu ixtisas üzrə hazırlıq nəticəsində əldə edilən biliklər vasitəsilə təhsilalanlar dilin müxtəlif səviyyələri üzrə qəbul edilmiş normalar əsasında rəhbərlik, yığcam, səlis nitq vərdişləri əldə edəcək, ixtisas dilinin özəlliklərini mənimsəyəcəklər.

Proqramda “Müasir Azərbaycan dili” fənninin şöbələri olan “Fonetika və fonologiya”, “Orfoepiya”, “Orfoqrafiya”, “Qrafika”, “Leksikologiya”, “Leksikoqrafiya”, “Frazeologiya”, “Semasiologiya”, “Söz yaradıcılığı”, “Morfologiya”, “Sintaksis” əks olunur.

Azərbaycan dilçiliyi - Azərbaycan dilinin müxtəlif dövrlərindəki mənzərəsini, müxtəlif yarusların hadisə və qanunauyğunluqları sistemini əhatə edir. Buna görə də proqramda müasir Azərbaycan dili məsələləri ilə yanaşı, (fonetika, leksikologiya, frazeologiya, qrammatika) dil tarixi və dialektologiya sahələrində də yer verilir.

İxtisası üzrə hazırlığın **əsas vəzifələri** ondan ibarətdir ki, bu ixtisası müvəffəqiyyətlə mənimsəyənlər:

- İxtisas dilinin normaları haqqında anlayışları
 - Fonetik vahidlərin əsaslarını və dilin ifadə vasitələrini
 - İxtisas dilinin orfoepiya və orfoqrafiyasının əsas prinsiplərini
 - İxtisas dilinin leksik normalarını
 - İxtisas dilinin morfoloji normaları, qrammatik kateqoriyaları və onların ifadə üsullarını
 - İxtisas dilinin əsas sintaktik vahidlərini
 - Azərbaycan dialektlərinin təsnifini
 - Azərbaycan dilçiliyi və onun görkəmli nümayəndələrini.
 - Türkoloji qurultayın tarixi əhəmiyyətini.
 - Azərbaycan dilində durğu işarələrinin işlənmə tarixini.
 - Dil tarixinin sahələrini **biləcək**.
-
- Savadlı yazı və danışıq bacarığının təkmilləşdirilməsinin əsas istiqamətlərini
 - İxtisas ədəbi dilinin normalarının uyğun dil vahidlərindən yararlanmağı
 - Öz nitqini onun normativliyi və məqsədyönlüyü baxımından təhlil etməyi

- Dilin strukturunun bütün səviyyələrində səhvləri və çatışmamazlıqları aşkar edərək aradan qaldırmağı
- İşgüzar və tədris –elmi mətnlərin sistemləşdirilməsində ixtisas dilindəki lüğətlərdən yararlanmağı **bacaracaq**.

- Rəsmi və işgüzar sənədlərin tərtibi qaydalarını
- Nitq prosesində müxtəlif dil səviyyələrinin ünsürlərindən istifadənin özəlliklərini
- Şifahi və yazılı nitq mədəniyyətinin normativ, kommunikativ və etik aspektlərini, şifahi və yazılı nitqin əsasları istiqamətində müvafiq **səriştə və vərdislər qazanacaqdır**.

QIYMƏTLƏNDİRMƏ QAYDALARI

2.1. Biliyin qiymətləndirilməsi çoxballı sistem əsasında aparılır.

2.2. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. İmtahan biletinə daxil olan suallara verilən cavabların hər biri 10 bal şkalası ilə (0-10) qiymətləndirilir.

2.3. İmtahanın qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal - keçilmiş materialı dərinləndən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

9 bal - keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açə bilir;

8 bal - cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsuralara yol verir;

7 bal - materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;

6 bal - cavabı əsasən düzgündür;

5 bal - cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

4 bal - cavab qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal - mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağı bacarmır;

1-2 bal - mövzudan qismən xəbəri var;

0 bal - suala cavab yoxdur.

2.4. Fənn üzrə imtahandan minimum keçid balı 33-dür.

2.5. Fənn üzrə yekun qiymət imtahanaqədərki fəaliyyətə və imtahan nəticəsinə görə toplanmış balların cəminə uyğun olaraq aşağıdakı qaydada müəyyənləşdirilir:

91-100 bal	"əla"	"A"
81-90 bal	"çox yaxşı"	"B"
71-80 bal	"yaxşı"	"C"
61-70 bal	"kafi"	"D"
51-60 bal	"qənaətbəxş"	"E"
0-50 bal	"qeyri-kafi"	"F"

2.6. Doktoranturaya qəbul haqqında yekun qərar iddiaçıların topladığı müsabiqə balı əsasında verilir. Müsabiqə balının maksimum həddi 100 bal olmaqla imtahan keçirilən fənlər üzrə toplanmış balların yekun cəminə görə 2.5-ci bənddə göstərilmiş cədvələ uyğun olaraq hesablanır.

Bu zaman ixtisas fənni üzrə toplanılan bal yekun müsabiqə balının 50%-i, digər fənlər üzrə toplanılan balların hər biri isə 25%-i həcmində götürülür.

2.7. Dissertant təhkim olunma haqqında qərar yalnız ixtisas fənni üzrə keçirilmiş müsahibənin nəticəsinə əsasən verilir.

ÖYRƏNİLƏN MÖVZULAR

Mövzu 1. Azərbaycan dili haqqında ümumi məlumat.

Dillərin tipoloji və genoloji təsnifi. İltisəqilik – Azərbaycan dilinin əsas morfoloji əlaməti kimi. İltisəqilik barədə türkoloji ədəbiyyatın xülasəsi. Azərbaycan dilinin tipoloji və genoloji əlamətləri. Türk dilləri ailəsinin əsas səciyyəvi xüsusiyyətləri, bu sahədəki mübahisələr (Ural – Altay nəzəriyyəsinin tərəfdarları və əleyhdarları), Azərbaycan dilinin Oğuz qrupu dillər arasındakı spesifikliyi. Azərbaycan ədəbi dili. Ədəbi dilin üslublarının indiki mənzərəsi və tarixi inkişafı. Azərbaycan xalqının qədim mədəniyyətinin yadigarı olan yazılı abidələr, onların öyrənilməsi və nəşri.

Mövzu 2. Fonetika və fonologiya

Azərbaycan dili fonetikasının öyrənilmə tarixi, bu sahədəki müxtəlif araşdırmalar (Ə. Dəmirçizadə, A. Axundov, A. Ələkbərov, Z. Tağızadə, A. Qurbanov, F. Veysəlli, B. Xəlilov, M. Yusifov və b.). Azərbaycan dilinin fonetik vasitələri: səslər, vurğu (söz və ibarə vurğusu) və intonasiya. Azərbaycan dilinin fonetik vahidləri: fraza, sintaqm, fonetik söz, heca və səslər. Azərbaycan dilində heca tipləri və vurğu. Azərbaycan ədəbi dilinin səs tərkibi, bəzi səslərin təkamülü. Saitlər və onların təsnifi. Samitlər və onların təsnifi. Sait və samitlər sahəsində səs qanunları. Azərbaycan dilinin fonologiyası və onun əsas anlayışları. Fonem anlayışı. Fonetik hadisələr və ahəng qanunu. Morfonologiya haqqında məlumat.

Mövzu 3. Orfoepiya

Azərbaycan dilinin ədəbi tələffüzü və onun tarixi, əsasları. Opfoepiya haqqında anlayış. Azərbaycan dili orfoepiyasının tədqiqi vəziyyəti. Azərbaycan dili sait və samitlərinin ədəbi tələffüz xarakteristikası.

Mövzu 4. Qrafika və orfoqrafiya

Azərbaycan qrafikası. Qrafika haqqında məlumat. Azərbaycan əlifbası (tarixi ekskurs). Azərbaycan orfoqrafiyası, orfoqrafiya haqqında anlayış. Azərbaycan orfoqrafiyasının prinsipləri (fonetik, morfoloji, tarixi-ənənəvi və bunların səciyyəsi). Azərbaycan dili orfoqrafiyasının qısa tarixi (Sovet dövrü).

Mövzu 4. Leksika və frazeologiya

Azərbaycan dilinin leksikası, leksika və leksikologiya barədə anlayış. Semasiologiya, Azərbaycan dili lüğət tərkibinin semasioloji aspektdə öyrənilməsi tarixi (Ə. Orucov, Q. Bağırov, V. Aslanov, A. Ələkbərov, H. Həsənov, Z. Əlizadə, Q. Cəfərov və b.). Azərbaycan dili sözünün əsas aspektləri. Sözün məna dəyişmələri prosesi. Söz morfoloji və leksik vahid kimi. Omonimlik və antonimlik problemi. Polisemiya və sinonimiya. Azərbaycan dili lüğət tərkibinin mənşəcə bölgüsü (türk mənşəli sözlər və alınmalar). Azərbaycan dili lüğət tərkibinin sosial – dialekt mənşərəsi, işlənmə sferası. Ekspressiv – stilistik baxımdan Azərbaycan dili lüğət tərkibi. Aktiv və passivliyə görə lüğət tərkibinin təsnifi. Azərbaycan dilinin lüğət tərkibinin zənginləşmə yolları.

Azərbaycan dilinin frazeologiyası. Frazeologiya və frazeoloji tərkib haqqında anlayış. Azərbaycan dili frazeoloji vahidlərinin təsnifi və onların əsas səciyyəsi. Azərbaycan leksikoqrafiyası. Lüğətin əsas tipləri. Azərbaycan dilinin orfoqrafiya və izahlı lüğəti (nöqsanları və uğurları).

Mövzu 5. Morfologiya

Morfologiya sözlərin qrammatik formaları və qrammatik mahiyyəti barədə elm kimi. Morfologiyanın predmeti, qrammatik kateqoriya, qrammatik məna, qrammatik forma. Qrammatik mənanın əsas ifadə vasitələri. Azərbaycan dilinin nitq hissələri sözlərin əsas leksik – qrammatik qrupu kimi. Azərbaycan dilçiliyində və türkologiyada nitq hissələrinin təsnifi barədə tədqiqatlar. Kök və şəkilçi anlayışı. Azərbaycan dilində nitq hissələrinin ümumi xarakteristikası. Nitq hadisələrində müştərəklik (bəzi sözlərin ikili funksiyası barədə - konversiya). Əsas və köməkçi nitq hissələri məsələsi.

İsim. İsmnin mənası, morfoloji əlamətləri və sintaktik funksiyaları. İsimlərin semantik–qrammatik və struktur növləri. Hal kateqoriyası, mənası və vəzifəsi. Məkanı və qrammatik hallar

məsələsi. Hal kateqoriyasının Azərbaycan dilçiliyində öyrənilmə tarixi. Kəmiyyətvə xəbərlik kateqoriyaları. Mənsubiyyət kateqoriyası, onun ifadə vasitələri. Substantivləşmə hadisəsi.

Sifət. Sifətin morfoloji əlamətləri. Sifətin quruluşca və mənaca növləri (əslə və nisbi sifətlər məsələsinə münasibətlər). Sifət və zərf. Sifət və say. Sifətin dərəcələri (dərəcələrin Azərbaycan dilçiliyində qoyuluşu). Atributivləşmə hadisəsi.

Say və əvəzlik. Bu söz qruplarının nitq hissələri sistemində yeri və əsas səciyyəsi. Say və əvəzlik qapalı sistem kimi.

Feil. Feilin quruluşca növləri: mürəkkəb feil – mürəkkəb söz probleminin tərkib hissəsi kimi. Feilin semantik qrupları və növ kateqoriyası, bunların əlaqə və münasibəti. Təsirli və təsirsiz feillər məsələsi (tarixi xülasə). İnkərlıq kateqoriyası, inkərlıqın Azərbaycan dilində ifadə vasitələri. Azərbaycan dilində zaman kateqoriyası. Məsələnin tədqiqi tarixi. Fikir müxtəlifliyi. Azərbaycan dilində tərz kateqoriyası barədə mübahisələr.

Azərbaycan dilində modallıqın qrammatik kateqoriya səviyyəsində ifadəsi. Feilin dəyişən və dəyişməyən formaları. Məsdər, feili sifət, feili bağlama formaları, bunların dildəki mənə və vəzifəsi.

Zərf və onun qrammatik xüsusiyyətləri və mənaca növləri. Azərbaycan dilçiliyində zərf probleminin qoyuluşu. Zərflərin tarixi inkişafı. Azərbaycan dilində adverbiallaşma hadisəsi.

Azərbaycan dilində köməkçi nitq hissələri sistemi. Məsələnin tədqiqi tarixinin qısa xülasəsi, mübahisəli cəhətlər, bu cəhətlərin türkologiyadakı kökləri.

Qoşmalar, onları növləri və vəzifələri. Bəzi qoşmaların nənşəyi, törəmə mənbəyi.

Bağlayıcı, onların vəzifələri, dilçiliyimizdəki təsnifi. Bağlayıcı və bağlayıcı sözlər problemi.

Ədat köməkçi nitq hissələrindən biri kimi. Ədatın sərhədi və əsas mənə qrupları.

Modal sözlər, əsas əlamətləri. Onun müstəqil və əsas nitq hissəsinə münasibəti məsələsi.

Nida xüsusi söz qrupu kimi. Nidanın işlənmə məqamları və tədqiqi tarixi.

Yamsılamalar dildə motivləşmiş söz qrupu kimi.

Mövzu 6. Sintaksis

Sintaksisin əhatə dairəsi, əsas xüsusiyyətləri, tədqiqat üsulları. Azərbaycan dilinin sintaktik quruluşunun əsas cəhətləri. Dilimizin sintaktik quruluşu barədə fundamental araşdırmaların xülasəsi. Dilin əsas sintaktik vahidləri, bunların tipləri və mühüm əlamətləri. Mürəkkəb cümlədən böyük olan sintaktik vahidlər. (sintaktik bütöv) problemi.

Sintaktik əlaqələr, onların ifadə vasitələri və tipləri. Söz birləşməsi probleminə dair müasir elmi fikirlər. Söz birləşməsi və cümlə problemi. İsmi və feili söz birləşmələri, tipləri və xüsusiyyətləri. Azərbaycan dilində cümlə problemi. Cümlədə sintaktik əlaqənin növləri. Cümlənin öyrənilməsi aspektləri (konstruktiv kommunikativ, semantik). Sintaktik əsasla görə sümlənin təsnifi prinsipləri. Sadə cümlənin qrammatik üzvlənməsi. Cümlənin baş və ikinci dərəcəli üzvləri haqqında. Cümlə üzvləri haqqında müasir təlim. Cümlə bütövlü və təktərkibli cümlə məsələsi. Azərbaycan dilində aktual üzvlənmə və sözlərin sırası. Cümlə kommunikativ vahid kimi. Sadə cümlənin genişlənməsi. Kommunikativ – semantik səviyyədə cümlənin genişlənməsi. Əlavə və xüsusişmə. Xitab və ara sözlər. Mürəkkəb cümlə problemi.

Mürəkkəb cümlənin struktur sxemi məsələsi. Tabeli mürəkkəb cümlə və onun müxtəlif tipləri. Tabesiz mürəkkəb cümlədə məna əlaqələri. Tabeli mürəkkəb cümlə problemi. Tərkiblər və onların sintaktik mahiyyəti və bu birləşmələr haqqında fikirlərin xülasəsi. Azərbaycan dilçiliyində tabeli mürəkkəb cümlənin təsnifi prinsipləri. Tabeli mürəkkəb cümlənin struktur–semantik tipləri. Mürəkkəbləşmiş konstruksiyalı mürəkkəb cümlələr. Azərbaycan dilində tabeli mürəkkəb cümlənin təşəkkül və təkamülü. Mətn sintaksisi.

Azərbaycan dilində sintaktik təkrarlar sistemi. Azərbaycan dili vahidlərinin sıralanması problemi. Azərbaycan dilçiliyində alliterasiyanın öyrənilmə tarixi.

Mövzu 7. Dil tarixi və dialektologiya

Azərbaycan milli ədəbi dilinin təşəkkülü. Ədəbi dilimizin dialekt əsası məsələsi. Ədəbi dilin dövrləri. Azərbaycan ədəbi dilinin üslubları. Ədəbi dilin başqa üslublarının təşəkkülündə bədii üslubun iştirakı. Azərbaycan dilçiliyi və onun görkəmli nümayəndələri. Türkoloji qurultayın tarixi əhəmiyyəti. Azərbaycan dilində durğu işarələrinin işlənmə tarixi. Dil tarixinin sahələri. Azərbaycan dili tarixində aqqlütinasiya.

Ədəbi dil və norma anlayışları. Azərbaycan dialekt və şivələrinin öyrənilmə tarixi. Azərbaycan dialektlərinin təsnifi. Azərbaycan dilçiliyində keçid şivələri məsələsi. Dialektologiyanın başqa dilçilik sahələrinin öyrənilməsində rolu. Dilçilik coğrafiyası. Dialekt və şivələrimizdə feilin morfoloqiyası. Dialeklərimizdə əvəzlik. Dialekt leksikası və onun dilçiliyimizdə öyrənilmə vəziyyəti. Onomastika bir elm sahəsi kimi. Antroponimiya haqqında.

“5706.01 – Azərbaycan dili” ixtisası üzrə doktorantura və dissertanturaya qəbul imtahanının sualları:

1. Azərbaycan dilinin fonetik vasitələri (səslər, vurğu və intonasiya)
2. Azərbaycan dilinin fonetik vahidləri (frazə, sintaqm, heca və səslər)
3. Azərbaycan dili sait və samitlərinin ədəbi tələffüz xarakteristikası
4. Azərbaycan leksikoqrafiyası
5. Azərbaycan dili frazeoloji vahidlərinin təsnifi və onların əsas səciiyyəsi
6. Azərbaycan dilçiliyində keçid şivələri məsələsi
7. Azərbaycan dili orfoepiyasının tədqiqi vəziyyəti
8. Azərbaycan dilinin lüğət tərkibinin zənginləşmə yolları
9. Azərbaycan dilinin ədəbi tələffüzü və onun tarixi
10. Azərbaycan dialekt və şivələrinin öyrənilmə tarixi
11. Azərbaycan dilinin frazeologiyası
12. Azərbaycan dialektlərinin təsnifi
13. Azərbaycan dilində cümlə problemi
14. Azərbaycan dili lüğət tərkibinin mənşəcə bölgüsü (türk mənşəli sözlər və alınmalar)
15. Azərbaycan dili lüğət tərkibinin sosial – dialekt mənzərəsi, işlənmə sferası
16. Azərbaycan dilində durğu işarələrinin işlənmə tarixi
17. Azərbaycan dilinin fonologiyası və onun əsas anlayışları
18. Azərbaycan dilində nitq hissələrinin ümumi xarakteristikası
19. Azərbaycan ədəbi dilinin üslubları
20. Azərbaycan dilinin nitq hissələri sözlərin əsas leksik – qrammatik qrupu kimi
21. Azərbaycan ədəbi dilinin səs tərkibi, bəzi səslərin təkamülü
22. Azərbaycan dilində heca tipləri və vurğu
23. Azərbaycan dilçiliyi tarixi və görkəmli nümayəndələri
24. Azərbaycan dilçiliyində və türkologiyada nitq hissələrinin təsnifi barədə tədqiqatlar
25. Azərbaycan dilində aktual üzvlənmə və sözlərin sırası
26. Azərbaycan dilinin leksikası
27. Azərbaycan dilinin sintaktik quruluşunun əsas cəhətləri
28. Azərbaycan milli ədəbi dilinin təşəkkülü
29. Azərbaycan dilinin köməkçi nitq hissələri sistemi
30. Azərbaycan dili lüğət tərkibinin semasioloji aspektdə öyrənilməsi tarixi
31. Aktiv və passivliyə görə lüğət tərkibinin təsnifi
32. Atributivləşmə hadisəsi
33. Cümlənin baş və ikinci dərəcəli üzvləri haqqında
34. Cümlə kommunikativ vahid kimi
35. Dilimizin sintaktik quruluşu barədə fundamental araşdırmaların xülasəsi
36. Dilin əsas sintaktik vahidləri, bunların tipləri və mühüm əlamətləri
37. Dil tarixinin sahələri
38. Dilçilik coğrafiyası
39. Dialekt leksikası və onun dilçiliyimizdə öyrənilmə vəziyyəti
40. Ekspressiv – stilistik baxımdan Azərbaycan dilinin lüğət tərkibi
41. Ədəbi dilimizin dialekt əsası məsələsi
42. Ədəbi dilin dövrləri

43. Ədəbi dilin başqa üslublarının təşəkkülündə bədii üslubun iştirakı
44. Əsas və köməkçi nitq hissələri məsələsi
45. Ədəbi dil və norma anlayışları
46. Feilin quruluşca növləri: mürəkkəb feil – mürəkkəb söz probleminin tərkib hissəsi kimi
47. Frazeologiya və frazeoloji tərkib haqqında anlayış
48. Fonetik hadisələr və ahəng qanunu
49. Fonem anlayışı
50. Hal kateqoriyasının Azərbaycan dilçiliyində öyrənilmə tarixi
51. İsimlərin semantik – qrammatik və struktur növləri
52. İsmnin mənası, morfoloji əlamətləri və sintaktik funksiyaları
53. Kök və şəkilçi anlayışı
54. Morfologiyanın predmeti, qrammatik kateqoriya, qrammatik məna, qrammatik forma
55. Mürəkkəb cümlədən böyük olan sintaktik vahidlər, sintaktik bütöv problemi
56. Morfonologiya haqqında məlumat
57. Mürəkkəb cümlənin struktur sxemi məsələsi
58. Nitq hadisələrində müştərəklik (bəzi sözlərin ikili funksiyası barədə - konversiya)
59. Omonimlik və antonimlik problemi
60. Orfoepiya haqqında anlayış
61. Polisemiya və sinonimiya
62. Sadə cümlənin genişlənməsi
63. Sifətin quruluşca və mənaca növləri (əslə və nisbi sifətlər məsələsinə münasibətlər)
64. Substantivləşmə hadisəsi
65. Sintaktik əsasə görə cümlənin təsnifi prinsipləri
66. Söz birləşməsi və cümlə problemi
67. Söz birləşməsi probleminə dair müasir elmi fikirlər
68. Saitlər və onların təsnifi
69. Sait və samit ahəngi
70. Söz morfoloji və leksik vahid kimi
71. Sözü mənə dəyişmələri prosesi
72. Samitlər və onların təsnifi
73. Sintaksisin əhatə dairəsi, əsas xüsusiyyətləri, tədqiqat üsulları
74. Sintaktik əlaqələr, onların ifadə vasitələri və tipləri
75. Türkoloji Qurultayın tarixi əhəmiyyəti

Ədəbiyyat siyahısı

1. Abbasova N. Azərbaycan dilində aktual üzvlənmənin bəzi məsələləri. – Azərbaycan dilində sintaktik konstruksiyalar. ADU, Bakı, 1987
2. Abdullayev K. Azərbaycan dili sintaksisinin nəzəri problemləri. Bakı, 1998
3. Abdullayev Ə., Seyidov Y., Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Bakı, 1972
4. Abdullayev Ə. Müasir Azərbaycan dilində tabeli mürəkkəb cümlələr. Bakı, 1976
5. Abdullayev Ə., Seyidov Y., Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. IV hissə. Bakı: “Maarif”, 1985
6. Abdullayev Ə. Aktual üzvlənmə və mətn. Bakı, 1988
7. Axundov A. Feilin zamanları. Bakı, 1961
8. Axundov A. Azərbaycan dilinin fonetikasi. Bakı: “Maarif”, 1984
9. Axundov A. Azərbaycan dilinin fonemlər sistemi. Bakı: “Maarif”, 1978
10. Adilov M. Azərbaycan dilində sintaktik təkraralar. Bakı, 1974
11. Adilov M. Azərbaycan dilində sintaktik paralelizm. Bakı, 1974
12. Bayramov H. Azərbaycan dili frazeologiyasının əsasları. Bakı: “Maarif”, 1978
13. Cəfərov S. Müasir Azərbaycan dili. (Leksika). Bakı: “Şərq – Qərb”, 2007
14. Cəlilov F. Mürəkkəb cümlə sintaksisi. Bakı: “Maarif”, 1983
15. Cəlilov F. Azərbaycan dilinin morfologiyası. Bakı: “Maarif”, 1988
16. Dəmirçizadə Ə. Müasir Azərbaycan dili. Fonetika, orfoepiya, orfoqrafiya. Bakı: “Şərq – Qərb”, 2007
17. Dəmirçizadə Ə. Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi. Bakı, 1979
18. Əliyev V. Azərbaycan dilində feili bağlama. Bakı, 1989
19. Əliyev V. Azərbaycan dilində feili sifət. Bakı, 1989
20. Əlizadə Z. Müasir Azərbaycan dilində modal sözlər. Bakı, 1965
21. Əlizadə Z. Türkologiyada cümlə problemi. Azərbaycan dilində sintaktik konstruksiyalar. Bakı, 1987
22. Əlizadə F. Cümlənin aktual üzvlənməsi və kontekst Azərbaycan dilində qrammatik quruluş məsələləri. Bakı, 1982
23. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili (fonetika). Bakı: “Şərq –qərb”, 2013
24. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası. Bakı: “Zərdabi LTD”, 2015
25. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili (sintaksis). Bakı, 2007
26. Qurbanov A. Müasir Azərbaycan ədəbi dili. I cild. Bakı: “Elm və Təhsil”, 2010
27. Həsənov H. Azərbaycan dilinin semasiologiyası. Bakı: ADU –nün nəşri, 1978

28. Hüseynzadə M. Müasir Azərbaycan dili. Morfologiya. III hissə. Bakı: “Şərq - Qərb”, 2007
29. Şirəliyev M. Azərbaycan dialektologiyasının əsasları. Bakı: “Maarif” , 1968
30. Şirəliyev M. Azərbaycan dili orfoepiyasının əsasları. Bakı: “Azərənəşr”, 1970
31. Yusifov M. Fonetika. Bakı, 2013.
32. Verdiyeva Z., Ağayeva F., Adilov M. Azərbaycan dilinin semasiologiyası. Bakı: “Maarif”, 1973
33. Aktaş, Şerif – Gündüz, Osman. Yazılı və sözlü anlatım. Okuma – Dinleme. Konuşma – Yazma. Ankara: “Akçağ” yayınları, 2015
34. Taşer, Suat. Konuşma Eğitimi. Yayına hazırlayan: Efdal Sevinçli. İstanbul: Pegasus Yayınları, 2015
35. Yazıcı, Reşat. Yazışma teknikləri. Ankara: Lazer Ofset, 2000